

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 135/2022-15

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Laššákovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcov Roberta Šorla a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Jozefom Mišlinom, Južná trieda 9, Košice, proti postupu Okresného súdu Košice II v konaniach vedených pod sp. zn. 44 C 614/2005 a sp. zn. 16 C 39/2013 a proti postupu Krajského súdu v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Co 176/2009 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 21. júna 2021 žiada vysloviť porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 44 C 614/2005 a v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 39/2013 (ďalej len „napadnuté konanie“) a postupom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Co 176/2009. Sťažovateľ navrhol prikázať okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov, uplatnil si primerané finančné zadosťučinenie v sume 9 500 eur a náhradu trov konania.

2. Ústavná sťažnosť bola podľa Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2021 do 31. decembra 2021 (ďalej len „rozvrh práce na rok 2021“) pridelená sudcovi spravodajcovi Petrovi Strakovi. Na základe oznámenia sudcu spravodajcu o jeho zaujatosti bol uznesením ústavného súdu č. k. IV. ÚS 397/2021-5 zo 17. augusta 2021 z rozhodovania vo veci

sťažovateľa sudca spravodajca Peter Straka vylúčený. Prejednávaná vec bola v zmysle pravidiel rozvrhu práce na rok 2021 pridelená sudkyňi spravodajkyňi Jane Laššákovej.

O ústavnej sťažnosti rozhoduje podľa Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2022 do 31. decembra 2022 (ďalej len „rozvrh práce na rok 2022“) III. senát ústavného súdu v zložení uvedenom v záhlaví tohto uznesenia. Podľa rozvrhu práce na rok 2022 je predsedom tretieho senátu ústavného súdu Peter Straka. Podľa čl. III bodu 1 písm. b) rozvrhu práce na rok 2022 vylúčeného predsedu tretieho senátu zastupuje predseda druhého senátu ústavného súdu, ktorým je sudkyňa spravodajkyňa Jana Laššáková.

3. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ žalobou z 27. decembra 2005 žiadal uložiť žalovanému zdržať sa všetkých úkonov poškodzujúcich a znevýhodňujúcich ho ako člena družstva. Nárokoval si aj zaplatenie nemajetkovej ujmy vzniknutej jeho znevýhodnením pri prideľovaní bytov uprednostneným osobám. Okresný súd rozsudkom č. k. 44 C 614/2005-178 z 3. marca 2009 žalobu sťažovateľa zamietol. O podanom odvolaní sťažovateľa rozhodol krajský súd rozsudkom č. k. 1 Co 176/2009-240 zo 14. októbra 2010, ktorým bol potvrdený rozsudok okresného súdu. Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 4 Cdo 34/2011 zo 14. júla 2011 bolo dovolanie sťažovateľa proti rozsudku krajského súdu odmietnuté.

4. Dňa 25. novembra 2011 sťažovateľ podal na ústavnom súde sťažnosť podľa čl. 127 ústavy. Ústavný súd nálezom č. k. II. ÚS 471/2011 z 13. marca 2012 rozhodol, že krajský súd v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Co 176/2009 porušil základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, jeho právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a zrušil rozsudok krajského súdu a vec vrátil na ďalšie konanie. Krajský súd uznesením č. k. 1 Co 95/2012-309 z 19. septembra 2012 zrušil rozsudok okresného súdu z 3. marca 2009 a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

5. Okresný súd rozsudkom č. k. 16 C 39/2013 z 27. apríla 2018 žalobu sťažovateľa zamietol. O podanom odvolaní sťažovateľa rozhodol krajský súd rozsudkom č. k. 1 Co 364/2018 z 25. septembra 2019 tak, že zmenil rozsudok okresného súdu a žalovaného zaviazal uhradiť sťažovateľovi nemajetkovú ujmu v sume 10 000 eur, v prevyšujúcej zamietavej časti rozsudok potvrdil a priznal sťažovateľovi plnú náhradu trov konania. Rozsudok okresného súdu v spojení s rozsudkom krajského súdu nadobudol právoplatnosť 11. decembra 2019.

Krajský súd následne uznesením č. k. 1 Co 364/2018-635 z 19. februára 2020 žalovanému uložil povinnosť nahradiť preddavkové trovy štátu. Toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 27. marca 2020.

Najvyšší súd ako dovolací súd uznesením z 26. októbra 2020 rozhodol o dovolaní žalovaného tak, že dovolanie odmietol a sťažovateľovi priznal náhradu trov dovolacieho konania proti žalovanému v plnom rozsahu. Toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 21. decembra 2020.

6. Dňa 15. februára 2021 okresný súd uznesením sp. zn. 16 C 39/2013 vydaným vyšším súdnym úradníkom (ďalej len „uznesenie súdneho úradníka“) priznal sťažovateľovi trovy konania v sume 4 266,62 eur. Sťažovateľ 15. marca 2021 proti uzneseniu súdneho úradníka podal sťažnosť.

II.

Argumentácia sťažovateľa

7. V ústavnej sťažnosti sťažovateľ uviedol, že o jeho sťažnosti proti uzneseniu súdneho úradníka okresný súd dosiaľ nerozhodol. Sťažovateľ namieta celkovú dĺžku konania „*a najmä časť konania vedeného pred Okresným súdom Košice II a Krajskom súde v Košiciach*“, pričom túto dĺžku konania v trvaní 15 a pol roka považuje za neprimeranú a zastáva názor, že postupom okresného súdu a krajského súdu v uvedených konaniach došlo k porušeniu jeho označených práv. Sťažovateľ uvádza, v čom spočíva naplnenie predpokladov prípustnosti ústavnej sťažnosti a v čom vidí splnenie predpokladov na vyslovenie porušenia označených práv, poukazujúc na judikatúru ústavného súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“).

8. Pokiaľ ide o kritéria posudzované ústavným súdom pri namietanom porušení sťažovateľom označených práv, sťažovateľ uviedol, že ide o vec, ktorá patrí k štandardnej agende všeobecných súdov a ktorá je síce zložitá, ale konanie nemôže trvať 15 a pol roka. Prihliadajúc na význam predmetu sporu, má pre sťažovateľa riešenie otázky zákazu diskriminácie pri prideľovaní bytov veľký význam, a preto podanou žalobou mienil zabrániť žalovanému v ďalšej realizácii nerovnakého zaobchádzania so svojou osobou a zároveň dosiahnuť odškodnenie. Podľa názoru sťažovateľa jeho správanie nemalo žiaden vplyv na prietahy v napadnutom konaní. Sťažovateľ hodnotí najmä postup okresného súdu ako neefektívny, a to predovšetkým z dôvodu, že „*na základe predložených dôkazov mohol na prvom pojednávaní vo veci meritórne rozhodnúť.*“.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

9. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

10. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľa je tvrdenie, že postupom okresného súdu a aj postupom krajského súdu v označených konaniach došlo k zbytočným prietahom, keďže konanie v jeho veci trvá neprimerane dlho. Sťažovateľ napáda postup okresného súdu a postup krajského súdu výlučne iba v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Co 176/2009. Nekonkretizoval však časové úseky, počas ktorých malo dôjsť k zbytočným prietahom alebo nečinnosti okresného súdu, resp. krajského súdu, pričom porušenie svojich práv odvíja od toho, že okresný súd dosiaľ nerozhodol o jeho sťažnosti proti uzneseniu súdneho úradníka.

11. Ústavný súd pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (to platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, podľa ktorej účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorom sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu alebo iného štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo na inom štátnom orgáne sa právna neistota neodstráni. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo štátneho orgánu, resp. iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím (m. m. IV. ÚS 221/04, II. ÚS 438/2017, III. ÚS 171/2020, I. ÚS 247/2021).

V rámci posúdenia času uplatnenia ústavných práv ústavný súd prihliada aj na judikatúru ESĽP, ktorá priznáva význam až právoplatne skončenej veci (Sirotnák proti Slovenskej republike, rozsudok ESĽP z 21. 12. 2010, sťažnosť č. 30633/06; Bubláková proti Slovenskej republike, rozsudok ESĽP z 15. 2. 2011, sťažnosť č. 17763/07, bod 17).

12. Z posudzovanej ústavnej sťažnosti a jej príloh je zjavné, že v čase jej podania ústavnému súdu (21. júna 2021) bolo o merite veci vrátane priznania náhrady trov konania už právoplatne rozhodnuté. Rozsudok okresného súdu vydaný v napadnutom konaní 27. apríla 2018, v spojení s rozsudkom krajského súdu (č. k. 1 Co 364/2018 z 25. septembra 2019) nadobudol právoplatnosť 11. decembra 2019. Tento stav nastolenej právnej istoty nebol zmenený ani na základe mimoriadneho opravného prostriedku (dovolanía), pričom rozhodnutie najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho nadobudlo právoplatnosť 21. decembra 2020 (bod 5 tohto uznesenia). Sťažovateľ, ktorý sa domáha ochrany svojich označených práv vo vzťahu k postupu okresného súdu a krajského súdu vymedzenému v petite ústavnej sťažnosti, sa so svojou ústavnou sťažnosťou na ústavný súd obrátil v čase, keď už tento prostriedok nápravy vo vzťahu k označeným konaniam v časti prejednávania základnej meritórnej otázky nebol objektívne spôsobilý splniť svoj účel.

13. Súčasne s rozhodnutím vo veci bolo právoplatne rozhodnuté aj o nároku na náhradu trov konania. Až v tomto momente mohol okresný súd pristúpiť k ďalšej fáze, a to rozhodnutiu o výške trov konania. Vzhľadom na uvedené prichádzalo v danom prípade v rámci predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti do úvahy iba posúdenie postupu okresného súdu v napadnutom konaní pri rozhodovaní o výške trov konania, čím zároveň ústavný súd vymedzil predmet svojho prieskumu.

Z ústavnej sťažnosti a dopytom na okresnom súde ústavný súd zistil, že uznesením súdneho úradníka z 15. februára 2021 rozhodol okresný súd o výške trov konania. Po podaní sťažnosti proti uzneseniu súdneho úradníka zo strany sťažovateľa a zo strany žalovaného vykonával okresný súd v predmetnej veci úkony spojené s doručovaním sťažnosti protistrane s tým, že obom stranám sporu bola určená lehota a možnosť vyjadriť sa v rámci zachovania princípu kontradiktórnosti. Po vykonaní predmetných úkonov rozhodol okresný súd o sťažnostiach uznesením z 28. júna 2021 tak, že sťažnosti zamietol. Toto uznesenie okresného súdu nadobudlo právoplatnosť 15. júla 2021.

14. Ústavný súd teda posúdil postup okresného súdu v napadnutom konaní v etape rozhodovania o výške trov konania a zaoberal sa jednotlivými zložkami práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov. Pri hodnotení možných prietáhov v postupe okresného súdu pri rozhodovaní o trovách konania v ich druhej fáze, teda o samotnej výške, ústavný súd zdôrazňuje aj tú skutočnosť, že všeobecný súd rozhoduje o trovách konania podľa vopred ustanovených zásad a podľa úkonov, ktoré boli v konaní vykonané stranami sporu a ich právnymi zástupcami, preto ústavný súd postup pri rozhodovaní o trovách konania nepovažuje za právne zložitý. Skutkovo musí v každom prípade vychádzať len z obsahu spisu. Na základe uvedeného rozhodovanie o trovách konania zásadne nemožno považovať za postup všeobecného súdu, ktorý by vykazoval osobitnú náročnosť. Rozhodovanie o trovách konania je rutinnou záležitosťou každodennej praxe súdov a vylučuje tým možnosť, pre ktorú by vznikol dôvod na výrazné predĺženie napadnutého konania (m. m. I. ÚS 264/2020, IV. ÚS 572/2021). Správanie sťažovateľa ústavný súd nevyhodnotil ako také, ktoré by prispelo k predĺženiu konania.

15. V prípade tretieho hľadiska, ktorým je postup všeobecného súdu v časti rozhodovania o trovách konania, ústavný súd konštatuje, že postup okresného súdu bol plynulý, primerane rýchly a zároveň efektívny. Okresný súd v priebehu približne dvoch mesiacov od právoplatnosti základného výroku o náhrade trov konania pristúpil k úkonom smerujúcim k vyčísleniu a ustáleniu výšky trov konania a vydal uznesenie súdneho úradníka o ich celkovej sume. O podanej sťažnosti sťažovateľa rozhodol v priebehu troch mesiacov od doručenia posledného sťažnostného podania sťažovateľa. Postup okresného súdu pri rozhodovaní o trovách konania nevykazuje žiadne známky zbytočných prietáhov.

16. V okolnostiach danej veci v čase uplatnenia práv sťažovateľa na ústavnom súde bola vec na okresnom súde v spojení s rozhodnutím krajského súdu už právoplatne ukončená (11. decembra 2019). Z uvedeného vyplýva, že miera sťažovateľovej právnej neistoty z nerozhodnutia veci samej bola v čase podania ústavnej sťažnosti (21. júna 2021) výrazne oslabená. Po preskúmaní ústavnej sťažnosti a postupu okresného súdu v napadnutom konaní ústavný súd dospel k záveru, že doterajšia dĺžka rozhodovania o výške trov konania nesignalizuje nečinnosť v ústavne relevantnej intenzite, na základe ktorej by bolo možné vysloviť porušenie sťažovateľom uplatnených práv. Keďže vo veci sťažovateľa už bolo rozhodnuté aj o výške trov konania (28. júna 2021), nebol zásah ústavného súdu na ochranu sťažovateľom uplatnených práv nevyhnutný.

17. Vzhľadom na uvedené ústavný súd po predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti dospel k záveru, že podmienky na prijatie ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie splnené neboli, preto ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

18. Pretože ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. marca 2022

Jana Laššáková
predsedníčka senátu